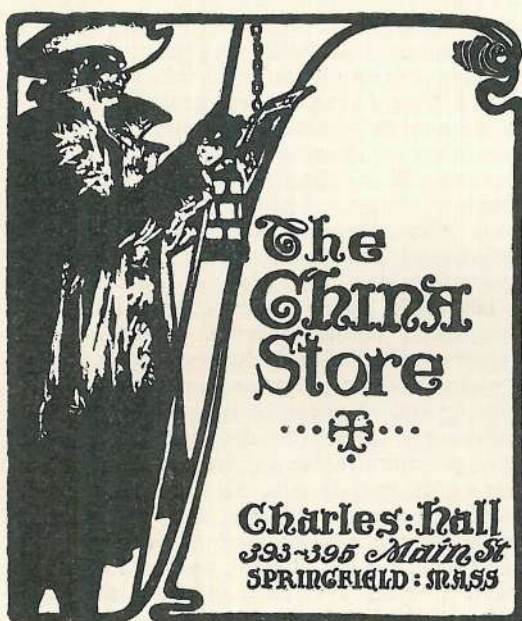

tartják a művészek kezöket és nem röstelik szorosán ragaszkodni a kereskedő és a gyáros utasításához. Franciaországban múzeumba való tárgyak készítése képezi végcélját a kerámiának, ékszerészetnek s más iparművészeti ágaknak. Szóval az nem elég, ha a művészetből sok van is, ha amellet a gyakorlati érzékből nincs semmi.

KÉPRESTAURÁLÁS TANSZÉKE. A bajor miniszterium Büttner-Pfänner Z. Thal tanárt, Pettenkoffer jeles tanítványát azzal bízta meg, hogy a müncheni képzőművé-

tesen, karöltve működhessenek és hogy mindegyik az adott keretben művészetének legjavát nyújthassa. Az egyesület ügyvezetőjévé Kuntze Alfrédot választották.

SZAKIRODALOM.

CHARLES HALL,
AMERIKAI REKLÁMFÜZETÉNEK
CIMLAPJA.

szeti akadémián „A festmények megóvása és restaurálása” cím alatt előadást tartson. Ezt a tantárgyat még sehol sem tanították és Pettenkoffer emelte tudományos színvonalra. Az előadás tárgya a képromlások keletkezéseinek okai és azok megakadályozása. Ehhez csatlakozik egy külön kurzus, melyet azok hallgatnak, kik erre a pályára lépnek, akiket azután a nevezett tanár műtermében gyakorlatilag is oktat a restaurálás művészetére.

MONUMENTÁLIS SÍREMLÉKEK tervezésére Drezdában, különböző művészi irányok képviselői és különböző művészi egyesületek tagjai egyesületet alakítottak. Céljuk az, hogy síremlékek alkotásánál építőművészek, festők és szobrászok együtt-

AZ IPARMŰVÉSZEK KÖNYVÉNEK második kötete (646 lap, 546 szövegbe nyomott képpel és 86 melléklettel) karácsonykor jelenik meg s magában foglalja a *glyptikáról* (írta dr. Ráth István), az *elefántcsontfaragásról* (írta Diner Dénes József), a *fajfaragásról* (írta Divald Kornél), az *üvegfestésről* (írta Lyka Károly), a *lakkművéségről* (írta Divald Károly), a *bútorról* (írták Gaul Károly és dr. Eber László) és az *agyagművéségről* (írta dr. Wartha Vincze) szóló fejezeteket. A m. iparművészeti társulat érdemes elnökének, Ráth György főrendiházi tagnak szerkesztésében megjelenő e nagyjelentőségű és becses műnek beható méltatását jövő füzetünknek tartjuk fenn s most csak megjegyezzük, hogy a társulat tagjai az eddig megjelent két kötetet a *harminckét* korona bolti ár helyett *huszonkét* korona kedvezményes áron kaphatják, ha ebbeli kívánságukkal a társulat titkári hivatalához fordulnak. Csomagolási- és postadíjért kötetenkint 90 fill. jár.

INTALAPOK iparosok és ipariskolák számára című mű új folyamának eddig megjelent lapjaiból, amelyek eddig csupán vegyes, azaz különböző iparágakra vonatkozó terveket magában foglaló füzetekben jelentek meg, karácsonykor külön *szakfüzeteket* ad ki a m. iparművészeti társulat, hogy azok, akik csupán egyik vagy másik iparágához tartozó lapokat óhajtják megszerezni, azt könnyen megtehessék. Nevezetesen jelenik meg két bútoripari s egy-egy síkdiszítványes, vasipari, fonó-szövőipari és díszítő falifestészeti szakfüzet. Mindegyik füzetben 15, többnyire színes mintalap s megfelelő számú természetnagyságú részletrajzok vannak. A díszítő falifestészeti szakfüzetnek ára 6 korona, a többi füzeté 5—5 korona. Megrendelhető a M. Iparművészeti Társulat titkári hivatalában és bármely könyvkereskedőnél.

ÜVÉSZETI KÖNYVTÁR. Szerkeszti: *K. Lippich Elek.* — Paál László. Irta *Lázár Béla* 11 melléklettel és 59 szöveggel. 8°, 156 l. — Mednyánszky. Irta: *Malonyay Dezső.* 107 szöveggel s 13 melléklettel 8°, 128 l. — A barbizoni művészet. Irta: *Leipnik Nándor* 11 melléklettel s 64 szöveggel. 8°, 146 l. — Egy-egy kötet ára díszkötésben 8 K. — A Lampel R. könyvkereskedése kiadásában megjelenő Művészeti Könyvtár e három kötete igen szerencsésen egészíti ki egymást. *Lázár Béla* műve bevezetésében a modern tájképnek egész esztétikáját adja, dióhéjba szorítva, de közönségünk igényeit tekintve, mégis elég kimerítően. *Leipnik* a modern tájképfírás genezisében kezdve, ennek legkiválóbb mestereit mutatja be plasztikus jellemképekben, akikhez a korán elhunyt Paál László is iskolába járt. A modern tájkép mezején mint szintén minden ízében modern, de egyben teljesen eredeti és magában álló mester jelenik meg Mednyánszky László báró, akinek életét és működését *Malonyay Dezső* regényíróhoz illő lendületes tollal írta meg. Közönségünk, amely a művészet mezején még ma is igen tájékozatlan, Leipnik könyvéből tanulhat a legtöbbet. Művészeink, különösen a fiatalok Paál László életrajzából meríthetnek sok okulást; Mednyánszky báró élete, e mesterünk érdekes, néha bizarr, de mindig rokonszenves egyéniségénél fogva, művészt, műértőt és laikust egyaránt a leginkább fog érdekelni. Mind a három kötet nyeresége művészeti irodalmunknak. Ami a vállalat külső kiállítását illeti, ez is szerkesztőjéhez méltó módon előkelő s a kiadó áldozatkészségének megfelelően fényes. Ha mégis van kifogásunk, ezért csakis a nyomdákat érheti szemrehányás, amelyekre a kötetek külső kiállítását bízták. A tájkép szürke reprodukcióban máris mérhetetlenül sokat veszít hatásából; művészi tartalmáról mégis fogalmat szerezhetünk magunknak, ha a reprodukció legalább a színezés különböző árnyalatának fényfokát tükrözteti híven vissza. Erre azonban csak akkor képes, ha a kép nyomása kifogástalanul tiszta, amit különösen a Paál Lászlót méltató kötetéről nem lehet állítani. Láttuk e könyv francia kiadását, amelyet a párisi sajtó is elismeréssel fogadott. E kiadásban a képek nyomása klasszikus, a magyar kiadásban ugyanezen ducoknak lenyomatai csaknem mind foltosak. Igazán itt volna az ideje,

hogy nyomdászaink tökéletes modern felszereléssel s mindig a tökéletesre törekvő igyekezettel fognának hozzá legalább az olyan díszművek kiállításához, amelyek főcélja a jó ízlés terjesztése. A szerkesztő, kiadó és író minden fáradozását, áldozatkészségét és buzgalmát tönkreteszi az olyan nyomás, amelyet intézői csak immel-ámmal végeznek s hevenyében, semmit sem törődve azzal, hogy hanyag munkájuk megrendelőik legnemesebb törekvéseinek is kerékkötőjévé válik.

WALTER CRANE
EGY CÍMLAPJA.

MAGYAR FESTŐMŰVÉSZET ALBUMA. A magyar festészet fejlődése a régiektől az újakig. Tíz színes műmelléklettel, számos műlappal és szöveggel. A Pesti Napló előfizetőinek készült kiadás.

A m. iparművészeti társulat a Pesti Napló szerkesztőségének megkeresésére f. évi március havában pályázatot hirde-

tett a fentnevezett műnek bekötési táblájára, amely május hó 5-én járt le. A pályadíjat, amint azt annak idején jelentettük Helbing Ferenc nyerte el, s a szerkesztőség a beérkezett művek közül többet vásárolt meg. Utóbbiak egyikét, Gyökössy László orsz. mintarajziskolai növendéknek tervét fogadták el a kivitelre, amely terv szimmetrikusan elhelyezett, a címírást és a művész-címert magába foglaló fagyöngyös indát ábrázol. Az előfizetőknek karácsonyi ajándékkul szolgáló díszmű bekötési tábláját ez az izléses rajz díszíti, amely méltó a mű beise tartalmához. A legkiválóbb s irányt adó magyar művészek jellegzetes műveit látjuk a könyvben kifogástalanul reprodukálva, s hivatott írók tömören megírt cikkekben ismertetik műveiket s munkálkodásukat, úgy, hogy az olvasó e könyvből, noha nem rendszeres műtörténelem, mégis áttekinthető képet kap a magyar festőművészet fejlődésére a legrégebb időktől a legújabb korig.

CHWINDRAZHEIM O.: DEUTSCHE BAUERNKUNST. — (Herausgegeben im Auftrage der Lehrervereinigung für die Pflege der künstlichen Bildung zu Hamburg. Martin Gerlach, Wien, 1904.)

E vaskos kötet 168 oldalon foglalja össze (néhány százra menő, részben színes illusztráció kíséretében) a német, főképp pedig az Elba-menti népi művészet jellemzését. A hamburgi *Lehrervereinigung* adta ki; ez a tevékeny derék egyesület, amelynek kiadásában jelentek meg annakidején a többek közt Lichtwark monografiái is; írója — Lichtwark szellemében — e könyvben is szerencsésen egyesíti a kutató s rendező pontosságát s eredetiségét a könnyed, szellemes stílussal.

A könyv a német népies művészet történeti áttekintésén kezdődik, s a ma is élő, még az ókor primitív formáit fenntartó s megőrző művészi jelenségek után külön, egy-két oldalos szakaszokban tárgyalja a kolostorok, várkastélyok, a városi művészet befolyását rá. Második nagyobb fejezete jórészt leíró; fejtegeti azon körülmények hatását a népi művészetben, mik rajtuk a legkülönbözőbb korokban is konstatálhatók: a *milieu* befolyását, a konzervativizmus erejét, melynél fogva még változott viszonyok közt is tovább él a hagyományos ősi forma; leírja e tradíciók hatását, szól színezésmódjukról, ornamentikájukról,

technikájukról. Utolsó s legterjedelmesebb fejezete részletesen sorra veszi az itt tárgyalható összes részletkérdéseket: külön fejezet szól a kerítésekéről, a falu utcáiról, a telkekről, a falusi házak beosztásáról, minden egyes részéről: a falakról, a tetőzetről, az ajtókról, ablakokról, az összes paraszt bútorokról, végül a paraszt-képzőművészetekről: az ötvösmunkákról, a fazekasságról, a falusi ruhákról. Utolsó két szakasza: a falusi kis templomok s temetők művészete.

E könyv világos, biztos, s mindenkifelett megbízható tájékoztatást nyújt mindama kérdésekről, miket a vázlatos tartalmi áttekintés érintett. Nemcsak kutatásai, hanem rajzai is teljesen eredetiek: kitűnő vázlatok, miket a szerző s néhány jó embere nagy gonddal készített, részben autopsia alapján, részben megbízható amateur-fotografiákról.

Magyar szempontból a tárgyi tanulásokon kívül e könyv főképp mint *példa* érdekel; aki átlapozza, érzi, mennyire szükségünk volna nekünk is ily gondos, mindenre kiterjedő kézikönyvre a magyar népi művészetről. Jól tudjuk, hogy erre állandóan folyik az előkészítő részletmunka; e közlönynek is alig van száma, melyben erre vonatkozó tanulmány meg ne jelennék; tudjuk, hogy Malonyay Dezső is ebben fáradozott; — s mégis, úgy érezzük, s ezt már most ki kell emelnünk, hogy nem ily munkákra van szüksége első sorban a magyar közönségnek: nem díszművekre s nem terjedelmes monografiákra. Csak díszműveket ne adjanak mindenáron; ne ünnepi lakomát, míg nincs meg a „mindennapi kenyérünk”: egy világos, lehetőleg rövid s mégis minden részletkérdésre kiterjedő monografia Magyarország népi művészetéről.

E könyv világos példát ad nemcsak a feldolgozás ajánlatos módjára, terjedelmére vonatkozólag, hanem jó útmutatást az előkészítő adatgyűjtés módjára is. E ponton újból felmerül egy gondolat, melyet e lapok már nem egy ízben említettek: az amateur-rajzok s fotografiák kérdése is.

Ezrével vannak aránylag elég ügyes műkedvelő fotografusaink, akik cél, irányítás s a művészet javára felhasználható eredmények nélkül töltik meg a *filmek* ezreit sablonos csoportképekkel: mosolygó családi jelenetekkel, untató tájfelvételekkel, stb. Ha ezek s még pár jó rajzoló egyesülnének s országszerte fotografálnák, előre megállapított terv és

HIVATALOS TUDÓSÍTÁSOK

beosztás szerint, az arra érdemes néprajzi s műtörténeti tárgyakat, megbecsülhetlen szolgálatot tennének a néprajznak s művészettörténetnek egyaránt. S kijutna a maga része mindenkinek: a fővárosi amateur sorra megmenthetné a pusztuló Pest-Buda emlékeit; a vidéki: a maga vidéke népi művészetét. Nincs itt jelentéktelen tárgy: a kerítések, a kutak, a szénahányó favillák, a kilincsek stb., mind érdemesek a külön rajzra, fotografiára, a speciális tanulmányra; — hogy a fontosabbakat ne is említsem. Ha egy dologról különböző vidékről valaki csak két-háromszáz fotografiát gyűjtött is: bármi jelentéktelen az egymagában, összességében érdekessé válik, s hogy mennyire tanulságossá, arra példa éppen ez ismertetett könyv.

Magyar szempontból büszkeséggel említhetjük még meg, hogy alig van tárgya, melyről nálunk sokkal ősbibb, sokkal gazdagabb s eredetibb anyag ne kínálkoznék a kutató számára, s egyszersmind ne művészi szempontból sokkal értékeesebb is. Csak egy pillantás például e könyv színes reprodukcióban közölt *tulipántos* ládáira és himzésmintáira: s diadalmasan jut eszünkbe akármelyik magyar vidék gazdagabb, ősbibb, színeesebb, leleményesebb s eredetibb művésze. Oly szempont ez is, mely egy ily magyar munka készítését annál inkább kívánatosá teszi.

A könyv több igen részletes s pontos tárgymutatóval van ellátva; ára a fényűző kiállításához képest nem is drága: tizenkét márka. *th.*

BILLING H., a karlsruhei képzőművészeti akadémia tanára: *Architektur-Skizzen*. Ára 16 M. — Julius Hoffmann, Stuttgart.

Ezt a művet az a nagyon természetes törekvés hozta létre, hogy úgy a laikusok, mint a művészek az architektúra festészeti értékét egyszerű példákból megismerjék. A 48 kitűnő reprodukció fiatal festők vázlatai, akiket Billing, a hírneves karlsruhei tanár avatott be az architektúra elemeibe. Ezek világosan mutatják, hogy a festészetben épügy, mint minden művészetben, az arányoknak, a tömegek elosztásának, az ellentéteknek a jelentősége a döntő, és ezért a festőt az ő hivatásának ma még nem eléggé felfogott okszerű gyakorlására ösztönzik. Az építőművészre viszont ugyanilyen mértékben értékesek, mert a legkülönböző módon láttatják a lehető-

ségeket, amelyek neki tisztán festészeti szempontból kínálkoznak, hogy az építőművészetben az egyensúlyt elérhesse. E terveknek, amelyek művészileg képzett embernek igen érdekes képsorozatot nyújtanak, legtöbbje építészetileg is megvalósítható volna. A csinos munkából mindenki gazdag okulást meríthet.

KIND UND KUNST, kiadja Alexander Koch, Darmstadt. Előfizetési díja egy évre 14 márka. — Még csak rövid ideje annak, hogy e két fogalmat „gyermek“ és „művészet“ mindenfelé kezdik egymással vonatkozásba hozni s általában a művészetnek a gyermek lelki fejlődésére való befolyását méltatni, tanulmányozni s a gyermek művészi nevelését elsőrendű kulturális és közgazdasági feladatnak tekinteni. E téren is, mint sok egyébben, Amerika és Anglia vezet, s ez úttörők nyomán halad a kontinens, s így természetesen Németország, amely tudvalevően maga nem igen termetel irányító eszméket, de annál nagyobb erélylyel karolja föl mindazt, amiből anyagi vagy erkölcsi hasznót remél. A művészetnek a gyermek milieujébe minden irányban való belevitelének propagálását tűzte ki célul magának a fentemlített folyóirat, amelyből eddig már három terjedelmes és gazdagon illusztrált füzet jelent meg. Kiváló írók és művészek támogatják a szerkesztőséget, amely az eddig megjelent füzetekkel bizonyítékát adta annak, hogy rátermett a kitűzött feladatra. A gyermekek minden barátjának melegen ajánlhatjuk e jeles folyóiratot. *gk.*

HIVATALOS TUDÓSÍTÁSOK.

KITÜNTETÉSEI. A Magyar Iparművészeti Társulat a st.-louisi nemzetközi kiállításra kiküldött kormánybiztostól, Szögyény György dr.-tól november hó 16-án hivatalos értesítést kapott, amely felsorolja a magyar kiállítók kitüntetését. A kitüntetések száma százharmincnyolc; közöttük van két *diplom of honor*, tizenkét *grande prix*, harmincegy arany, negyvenhat ezüst és negyvenhét